

Aan de informateur
Mevrouw Drs. M.I. Hamer
p/a Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Datum
14 mei 2021

Contactpersoon
Mw. D. Daniels

Telefoon
06 1158 5351

Onderwerp
Regeerakkoord en bekostiging ervaringsdeskundigheid

Geachte mevrouw de informateur,

De inzet van ervaringsdeskundigen in de ggz is van grote waarde, zeker in deze tijd waarin enorme druk op de ggz staat. Momenteel zijn naar schatting ongeveer 2000 ervaringsdeskundigen in de ggz werkzaam. Zij zijn opgeleid aan de hand van een mede door de ggz opgesteld beroepscompetentieprofiel.

Er gaat bij de inzet van ervaringsdeskundigen momenteel iets mis met de bekostiging, waar wij ons grote zorgen over maken. Het lijkt erop dat de bekostiging van de meeste ervaringsdeskundigen vanaf 1 januari 2022 opnieuw in de knel komt, terwijl zij tegelijkertijd gewenst zijn en de vraag naar hen toeneemt vanwege hun toegevoegde waarde in de ggz.

Wij vragen uw aandacht en medewerking om in het regeerakkoord een passende bekostiging van de inzet van ervaringsdeskundigen (ED) in de ggz/forensische zorg (fz) mede te realiseren.

Het Zorgprestatie-model (ZPM), dat vanaf 1 januari 2022 de nieuwe bekostiging voor de ggz en fz gaat vormen, ondersteunt de inzet van ervaringsdeskundigen helaas slechts in zeer beperkte mate omdat uitsluitend de kleine groep ervaringsdeskundigen met kwalificatieniveau 6 consulten mag declareren.

Dit betekent dat het leeuwendeel van de ervaringsdeskundigen die werkzaam zijn in de ggz, nog steeds niet goed gefinancierd kunnen worden, terwijl het belang van de inzet van deze ervaringsdeskundigen breed onderkend wordt.

Toegevoegde waarde in de behandeling

De meerwaarde van de inzet van de ervaringsdeskundigen in de reguliere zorg staat in de ggz niet meer ter discussie. Over de toegevoegde waarde van de inzet van ervaringsdeskundigen in de ggz is in toenemende mate evidentie beschikbaar. Duidelijk is dat voor de inrichting van behandeling en ondersteuning gericht op herstel, de inzet van ervaringsdeskundigheid een noodzaak vormt. De ervaringsdeskundige levert een evidente en unieke bijdrage aan het herstelproces van de individuele patiënt en draagt in zijn algemeenheid bij aan het verlagen van de druk op de ggz en de kosten. De noodzaak van ervaringsdeskundigheid is opgenomen in de kwaliteitsstandaarden van de sector. Ervaringsdeskundigen hebben voorbehouden evidence based methodieken om terugval te voorkomen en kwaliteit van leven te bevorderen (zoals het inzetten van het wellness-recovery-action-plan). Zij vormen een belangrijke schakel tussen de ggz en het sociaal domein.

Met de opkomst van teams die werken volgens het F-ACT-model dat ervaringsdeskundigheid voorschrijft, groeit het aantal arbeidsplaatsen. We zien eenzelfde toename van hun inzet in de klinieken en de aanmeldpunten van ggz-organisaties.

De toenemende vraag naar ervaringsdeskundigen heeft geleid tot het project 'ontwikkelen Kwaliteitssysteem voor Ervaringsdeskundigen (KvE) gesubsidieerd door ZonMw. De aanleiding voor dit project ligt in het bestuurlijk akkoord geestelijke gezondheidszorg 2019 t/m 2022 vanuit het ministerie van VWS. Hierin spreken partijen de overtuiging uit dat de inzet van ervaringsdeskundigen een noodzakelijke bijdrage levert aan de juiste zorg op de juiste plek. De toegenomen waardering van ervaringsdeskundigheid vraagt om de ontwikkeling van een kwaliteitssysteem. Een systeem dat de kwaliteit van de inzet van ervaringsdeskundigen regelt, borgt, bewaakt en verbetert en dat tevens ontwikkelmogelijkheden biedt voor beroepsbeoefenaars en het vak verder helpt.

Knelpunt in de bekostiging

De bekostiging van ervaringsdeskundigen wordt opnieuw niet goed geregeld, omdat in het nieuwe Zorgprestatie-model niveau 4 en 5 van de ervaringsdeskundigen geen consulten mogen schrijven en niveau 4 komt zelfs niet voor op de beroepenlijst. Ervaringsdeskundigen op niveau 4 en 5 worden slechts bekostigd via de gemiddelde prijs per patiënt. De meeste ervaringsdeskundigen zijn juist werkzaam zijn op deze niveaus. Dit brengt in de toekomst hun financiering ernstig in het gedrang.

Om te voorkomen dat de bekostiging van de inzet van ervaringsdeskundigen net als nu het geval is, vooral uit de overige middelen (lees: overhead) van de instelling plaats moet blijven vinden, zoeken we naar een oplossing om de thans werkzame ervaringsdeskundigen op een passende manier te bekostigen. Mede gezien de verwachte en gewenste groei van het aantal ervaringsdeskundigen is het niet reëel om te veronderstellen dat de instellingen deze groei ook voor eigen rekening gaan nemen. Hieronder lichten we de knelpunten nog wat concreter toe.

Knelpunten

Rondom de inzet van ervaringsdeskundigen in het nieuwe bekostigingsmodel van de ggz en fz bestaan twee grote knelpunten:

1. Beroepenstructuur

Voor het bepalen welke beroepsgroepen consulten mogen schrijven is een aantal criteria gehanteerd. De ervaringsdeskundigen vallen onder de groep overige beroepen in de ggz. Daarvan is vastgesteld dat alleen medewerkers met een niveau 6 opleiding ook daadwerkelijk consulten mogen registreren en declareren. Het overgrote deel van de ervaringsdeskundigen (niveau 4 en 5) valt hier niet onder. Naar schatting betreft dit 85% - 90% van de ervaringsdeskundigen. Ervaringsdeskundigen met niveau 5 worden wel erkend, maar ervaringsdeskundigen met een niveau 4 opleiding komen niet voor op de beroepenlijst van het nieuwe Zorgprestatie-model.

2. Tarieven

De tarieven voor de nieuwe bekostiging worden bepaald op basis van kostprijsonderzoek door de NZa. Deze kostprijzen zijn gebaseerd op het jaar 2017. In dit kostprijsonderzoek is de groei aan inzet van de ervaringsdeskundigen van de afgelopen jaren niet meegenomen. De toekomstige ontwikkeling van de inzet van ervaringsdeskundigen en vooral de op herstel gerichte behandeling worden geremd als hier geen extra ruimte voor komt. Naar schatting gaat het landelijk om een bedrag van ca. 45 miljoen euro voor de loonkosten van de ervaringsdeskundigen. De ruimte hiervoor kan mogelijk worden gevonden in het macrokader ggz.

Voorstel

Wij hebben de NZa voorgesteld om voor invoering van het Zorgprestatie-model per 1 januari 2022 onderstaande mogelijkheden uit te werken voor de bekostiging van de ervaringsdeskundigen vanaf niveau 4.

De inzet van ervaringsdeskundigen kan op een passende manier wordt gerealiseerd door:

- a) De facultatieve prestatie uit te werken voor deze inzet;
- b) Een generieke opslag op de tarieven toe te passen waardoor de meerkosten kunnen worden betaald;
- c) Een stimuleringsfonds op te zetten waaruit de meerkosten kunnen worden betaald.

Wat vragen wij van u?

Binnen het regeerakkoord bovenstaand voorstel mogelijk te maken. Daarnaast vragen wij u om aan te dringen op een passende bekostiging van ervaringsdeskundigen op niveau 4 en 5 binnen de ggz/fz vanwege het belang van de waardevolle zorg die deze ervaringsdeskundigen bieden.

Op 30 maart 2021 is de Nederlandse Zorgautoriteit middels een brief bovenstaand voorstel gedaan. Dit voorstel is mede ondertekend door de Nederlandse GGZ en Kenniscentrum Phrenos. Helaas is op deze brief nog geen reactie van de NZa ontvangen.

Met vriendelijke groet,

mevrouw D. Daniels

bestuursvoorzitter Vereniging van Ervaringsdeskundigen